

Stratelligence wenst u een voorspoedig 2017

Terugblik op een bijzonder 2016 en uitkijkend naar een kansrijk 2017

Ons team wenst u een voorspoedig Nieuwjaar. Ook in 2017 doen wij weer ons uiterste best om mee te helpen aan (het verbeteren van) strategische beslissingen, en aan de verdere verduurzaming en vooruitgang van de B.V. Nederland.

Het afgelopen jaar was voor ons een bijzonder jaar. We vierden ons 10-jarig bestaan met het minisymposium: "Innovaties in beleidsevaluatie, hulpmiddelen bij een duurzame investeringsagenda". Het jaar 2016 was ook een belangrijk jaar voor het Nederlands Deltamanagement, 100 jaar na de Zuiderzeeramp. Op dit terrein schreef Gigi van Rhee afgelopen jaar o.a. een essay met als titel: 'De economische onderbouwing van het deltabeleid - een verschuivend perspectief' in het boek 'De Nieuwe Delta' dat uitkomt in februari. Het boek gaat in op de meer dan 150 projecten die ontstonden na de watersnoodramp in 1953 in de delta van de Rijn, Maas en Schelde.

In 2016 heeft Stratelligence veel mooie projecten succesvol afgerond. We hebben ons vooral gericht op duurzaamheid op het gebied van water, energie en brandstof. Daarnaast hebben we door middel van reële optie-analyse (ROA) en adaptief programmeren onze opdrachtgevers handvatten kunnen geven voor een betere besluitvorming. Met sommige projecten gaan we in 2017 gewoon verder, zoals het verder uitwerken van het groene verdienpotentieel voor Nederland, en het geven van trainingen voor de ondersteuning van business cases. Ook hebben we, op basis van de eerder door ons ontwikkelde kwadrantenmethode, een nieuw instrument ontwikkeld dat hulp biedt bij het beoordelen van maatregelen op het gebied van wateroverlast door extreme neerslag. Dit blijft onze aandacht houden.

In deze nieuwsbrief komen enkele van onze **recente projecten** aan bod en stellen we de **nieuwe medewerkers** aan u voor. Ziet u mogelijkheden om in 2017 samen te werken, zowel als **opdrachtgever**, als **werknemer** of **freelancer**? Neem dan gerust

contact met ons op. We zijn altijd op zoek naar enthousiaste professionals die onze ambitie delen. Bent u de consultant adaptief beleid/ROA of de expert op het gebied van klimaat, energie en duurzaamheid die we zoeken? Klik [hier voor de vacature](#). Ook [afstudeerders](#) die willen

bijdragen aan het vooruithelpen van de B.V. Nederland nodigen we uit om eens contact met ons op te nemen. Graag tot ziens in dit nieuwe jaar!

Nieuwe medewerkers

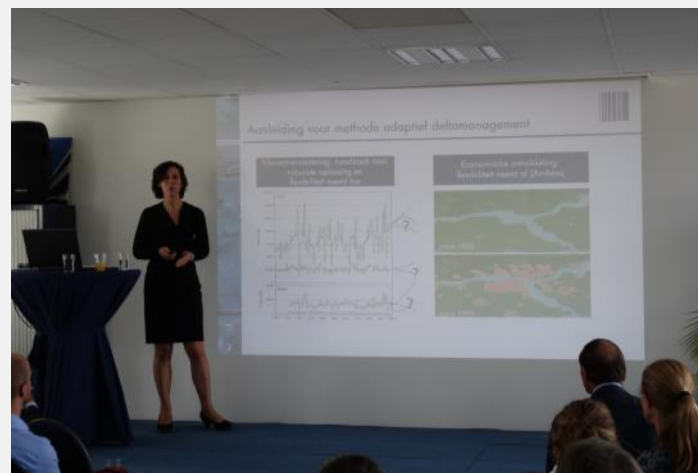
Stratelligence verwelkomde in 2016 een nieuwe consultant: **Patrick Bogaart** werkt parttime bij Stratelligence en heeft uitgebreide expertise op het gebied van systeem- en data-analyse, statistische en fysische modellering en visualisatie van onderzoeksresultaten. Zijn onderzoekservaring beslaat het terrein van de geomorfologie, (eco)hydrologie, klimatologie, bodemfysica en integraal waterbeheer. Patrick werkte o.a. als onderzoeker bij Wageningen Universiteit, Centrum Water en Klimaat, Alterra en het Copernicus Institute for

Sustainable Development. Naast zijn werk voor Stratelligence werkt hij ook bij het CBS. Bij Stratelligence versterkt Patrick de wetenschappelijke en *evidence-based* onderbouwing van onze beleidsadviezen en richt zich op vraagstukken op het gebied van water, energie en klimaatverandering.

Ook in 2017 mogen wij een nieuwe consultant welkom heten: **Krispijn Beek**, een expert op het gebied van milieu, energie, klimaat en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hij studeerde Economie van Landbouw en Milieu, met als specialisatie milieueconomie. Krispijn is een verbinder en heeft zowel oog voor beleid als de uitwerking daarvan in de praktijk. Hierdoor is hij breed inzetbaar. Dit komt onder andere door zijn uitgebreide ervaring, zowel in de publieke als private sector, bij grote marktpartijen en een technische startup. Hij was Tweede Kamer fractiemedewerker energie, klimaat en milieu, adviseur maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen, senior adviseur veiligheid en MVO, beleidsmedewerker duurzaam ondernemen bij een ministerie en werkzaam als beleidsmedewerker veilig ondernemen en milieu en economie. Deze ervaring zorgt er ook voor dat Krispijn oog heeft voor (politieke) processen binnen en tussen organisaties. Bij Stratelligence zal hij zich bezighouden met vraagstukken rondom verduurzaming en duurzame ontwikkeling, groene groei, innovatie, luchtkwaliteit en energie.

Jorrit Penninga is student Technische Bestuurskunde aan de Technische Universiteit Delft en heeft net voor de kerst zijn afstudeeronderzoek bij Stratelligence afgerond. Hij heeft zich geconcentreerd op het onderwerp: '*Decision-making in road widening projects*', door de ontwikkeling van een tool waarmee een reële optie-analyse kan worden uitgevoerd. Om de daadwerkelijke toegevoegde waarde van zijn tool met reële optie-analyse te toetsen, heeft hij experts geïnterviewd. Conclusie van het onderzoek: een reële optietool is van toegevoegde waarde voor de besluitvorming in wegverbredingsprojecten, vooral in de eerste fase van het besluitvormingsproces. Daarnaast zorgt de tool voor extra inzichten in de identificatie en evaluatie van fasering en uitstel van wegverbredingen.

10-jarig bestaan Stratelligence

Op 1 september 2016 bestond Stratelligence 10 jaar. Dit hebben we gevierd met een minisymposium over het thema: [Innovaties in beleidsevaluatie: hulpmiddelen bij een duurzame investeringsagenda](#) (de link is te vinden onder het kopje 'nieuws').

Het programma bestond uit verschillende terug- en vooruitblikken naar het werk van Stratelligence en de toepassing daarvan, zowel in het verleden als de toekomst. Dit deden we onder andere samen met Rijkswaterstaat, het ministerie van IenM en de Staf Deltacommissaris, die een presentatie gaven. Joost Schrijnen, voormalig programmadirecteur voor de Zuidwestelijke Delta in het kader van het Deltaprogramma en voormalig directeur Ruimte en

Mobiliteit bij de provincie Zuid-Holland, was dagvoorzitter. Rutger Hoekstra, werkzaam bij het CBS en staflid van de commissie Brede Welvaart en eveneens projectleider van de eerste twee edities van de monitor duurzaam Nederland, gaf een presentatie over het meten van

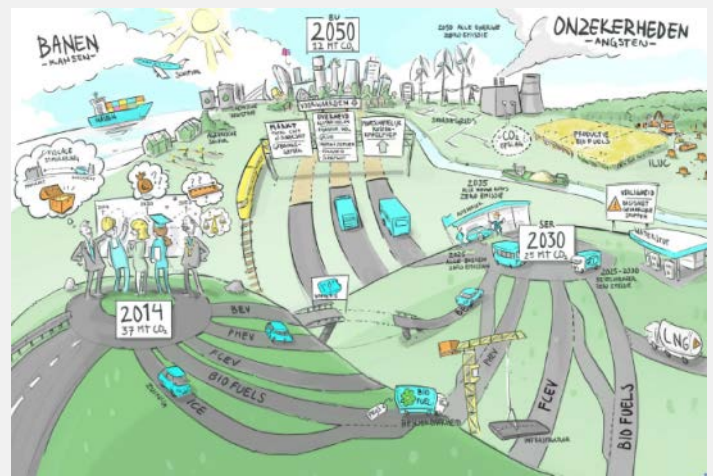
brede welvaart en de relatie met beleid. Conclusies van de dag: de tools om onzekerheid en flexibiliteit een plek te geven in beleid zijn al beschikbaar, denk aan reële optie-analyse en adaptief programmeren, maar ook de door Stratelligence ontwikkelde zoetwatertool. Wat ontbreekt, zijn conclusies voor beleidsmakers, evenals de durf en bijbehorende daadkracht van de politiek, die stappen durft te zetten zodat Nederland in de toekomst veilig en duurzaam is, met een sterke (groene) economie. Bent u benieuwd naar onze nieuwe tools of naar de presentaties van deze dag? Neem dan [contact](#) met ons op!

Baten en verdienpotentieel van de brandstoffenvisie

Ook in 2016 was Stratelligence betrokken bij de duurzame brandstoffenvisie. In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu rondde Stratelligence dit jaar een studie af die bestond uit drie onderdelen: de kwantificering van de baten van de actieagenda, een analyse van de urgentie van verduurzaming, en tot slot een aanzet om het verdienpotentieel van groene innovaties te kwantificeren. Deze innovatieve aanpak focust op het niet alleen vooraf schatten van het groene-groeipotentieel maar ook het welvaartspotentieel. Vooral bij innovatieve sporen kan dit een verschil maken. Innovatieve sporen zijn immers nu nog relatief duur maar hebben wel:

1. Meer potentieel voor kostenreductie dan volwassen technologieën. Volwassen technologieën hebben te maken met de wet van de verminderde meeropbrengsten;
2. Een steeds groter marktaandeel om investeringen op terug te verdienen en baten te genereren, terwijl bestaande technologieën hun commerciële basis juist zullen zien krimpen;
3. Een kans op extra verdienvermogen als we in staat zijn een goede concurrentiepositie in deze segmenten te bereiken.

De praktische uitvoerbaarheid van deze aanpak wordt nu verder verkend.

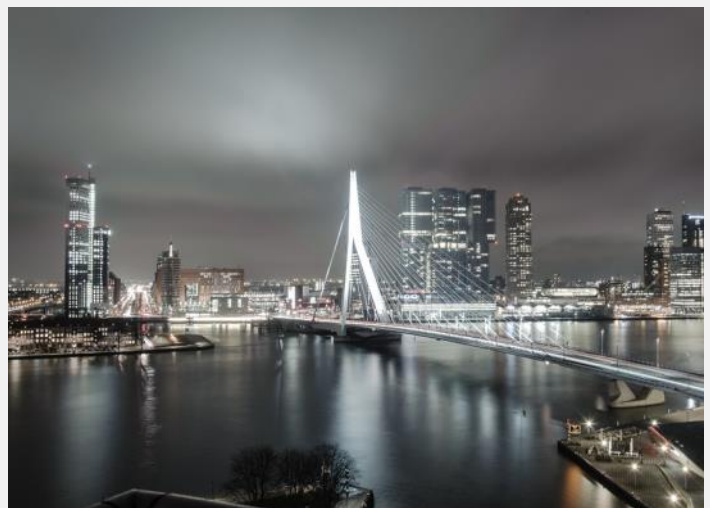
activiteiten die nodig zijn voor het opstellen van de tweede bestuursovereenkomst.

Actualisatie risicodossier Grevelingen Volkerak-Zoommeer

Stratelligence is al vele jaren betrokken bij de Zuidwestelijke Delta en de ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. Het doel van de Rijksstructuurvisie is een beperkt getij terug te brengen op de Grevelingen en zout en een beperkt getij op het Volkerak-Zoommeer. De opdracht van Stratelligence bestond dit jaar uit het organiseren, uitvoeren van en rapporteren over een sessie voor het Programma Grevelingen en Volkerak-Zoommeer, met als doel het actualiseren van het bestaande risicodossier, input leveren voor een (kansen- en) risicobeheerplan en nadenken over de

Brandstoffenaanpak Rotterdam

De gemeente Rotterdam heeft met Stratelligence de landelijke brandstoffenvisie inclusief actie-agenda uitgewerkt in een Rotterdamse aanpak. De brandstoffenaanpak voor de gemeente Rotterdam bestaat uit de integrale uitwerking van vier sporen: duurzaam personenvervoer (1), vergroening van de bedrijvigheid (2), de transitie van de transportsector (3) en kansen voor haven en industrie (4). Via werkbijeenkomsten voor de eerste twee sporen zijn diverse stakeholders betrokken bij het concreet maken van de brandstoffaanpak in een concept actieprogramma voor Rotterdam. Het concept actieprogramma bestaat uit 61 acties, verdeeld over 23 thema's. Door verschillende partijen is geconcludeerd dat 'de stip

aan de horizon' voor Rotterdam zo snel en concreet mogelijk gedefinieerd dient te worden, zodat stakeholders hier naartoe kunnen werken. De uitwerking van spoor 3 en 4 zal door het Havenbedrijf worden opgepakt.

Toepassing reële optie-analyse in twee projecten voor Rijkswaterstaat

Sinds de succesvolle toepassing van adaptief deltamanagement onderzoeken het ministerie van Infrastructuur en Milieu en Rijkswaterstaat de mogelijkheden van adaptief programmeren en reële optie-analyse (ROA) in het droge domein. Rijkswaterstaat heeft

Stratelligence gevraagd om de ontwikkelde werkwijze *vooraf* toe te passen op twee projecten waarvoor nog geen MKBA is gemaakt, maar waarvoor de verkenning wel is gestart, en op in voorbereiding zijnde vervangingen en renovaties. Eerdere studies hebben zich vooral gericht op het *achteraf* evalueren van projecten.

De eerste pilot betrof de verbetering van de bereikbaarheid in de corridor Amsterdam - Hoorn. In de afgelopen jaren zijn diverse maatregelen genomen om de capaciteit op de A8 en A7 te vergroten, zoals de aanleg van de tweede Coentunnel. Om de bereikbaarheid ook na 2020 te kunnen waarborgen, worden alvast mogelijke oplossingsrichtingen verkend en maatregelpakketten samengesteld. Bij het samenstellen van de pakketten maatregelen, is ervoor gekozen om de methode adaptief programmeren toe te passen. Deze studie heeft laten zien dat ook bij weinig informatie adaptief programmeren en optie-analyse waarde kunnen hebben. Met de aanpak is structuur aangebracht in de meer dan 100 maatregelen en kunnen kansrijke pakketten worden samengesteld. Doorrekening van de verschillende ontwikkelpaden kan plaatsvinden zodra de kosten en effecten voor alle maatregelen en de mate van onzekerheid in ontwikkelingen beter onderbouwd zijn.

De tweede casus is een renovatie of vervangingsopgave van de bestaande verkeersbrug bij Itteren, gecombineerd met de aanleg van verschillende nieuwe bruggen (fiets-, verkeer- en faunabruggen). Er is voor de casus Itteren gekozen omdat de brug bij Itteren het einde van de levensduur bereikt in 2044 en dan renovatie of vervanging van de bestaande brug nodig is en omdat flexibiliteit in de oplossing waarschijnlijk waarde heeft. Deze casus is volledig doorgerekend ondanks het grote aantal alternatieven, scenario's en beslismomenten. Sommige flexibele opties zijn op basis van analyse vervallen doordat de meerwaarde onvoldoende was, en sommige opties die wel meerwaarde hadden, bleken niet meer politiek-bestuurlijk haalbaar. Ook is een nieuw kansrijk alternatief toegevoegd aan de mogelijke alternatieven. De studie laat zien dat het nuttig is om in een vroeg stadium onderzoek te doen naar waarde van flexibiliteitsopties en daarvoor algemene kentallen te ontwikkelen.

Klimaatpilots – de financiële consequenties van het meenemen van klimaat

Rijkswaterstaat werkt samen met IenM en andere overheden aan het versterken van de samenhang tussen energiebeleid, klimaatbeleid en het invullen van de bereikbaarheidsopgave. Voor Rijkswaterstaat ligt de nadruk hierbij op de vertaling van beleid naar de uitvoeringspraktijk. Voor vier MIRT-projecten heeft RWS klimaatpilots uitgevoerd. Het doel van deze pilots was om duidelijk te krijgen hoe klimaatadaptatie en -mitigatie in projecten worden meegenomen en wat hiervan het effect is op het planproces. Hierdoor helpt de studie te voorkomen dat klimaatmaatregelen ongewenst blijven liggen en tegelijkertijd te beletten dat het meewegen van klimaatmaatregelen projecten opzadelt met onnodig hoge procedurele kosten en onderzoeklast. Stratelligence heeft aan de hand van de pilotprojecten methoden onderzocht om de

financiële consequenties van klimaatadaptatie en -mitigatie inzichtelijk te maken. Behalve naar de kostenconsequenties voor RWS is ook gekeken naar de maatschappelijke, economische consequenties van klimaatmaatregelen. Eén van de aanbevelingen was om als vervolgstap een werkwijzer klimaat op te stellen.

Gigi van Rhee spreekt op het AMC seminar

Ook dit jaar hebben we weer een bijdrage geleverd aan het [Asset Management Control seminar](#). Gigi van Rhee presenteerde dit jaar onze kwadrantenmethodiek waarmee de economische effecten van klimaat en klimaatmaatregelen in beeld kunnen worden gebracht. De presentatie met als titel '[Grip op wateroverlast en droogteschade – een afwegingskader voor klimaatmaatregelen en klimaateffecten](#)' werd beoordeeld met een 8,2. De ontwikkelde tool geeft inzicht in de kosteneffectiviteit van maatregelen, en prioriteringen in gebruiksfuncties en regio's.

Wij steunen ondernemers in ontwikkelingslanden

Ook dit jaar leveren wij weer onze steun als ambassadeur op het terrein van [microfinanciering](#), waardoor per maand 3 à 4 ondernemers in ontwikkelingslanden een eigen bedrijf kunnen starten. We hopen zo niet alleen de BV Nederland vooruit te helpen, maar ook mensen wereldwijd een beter bestaan op te laten bouwen.

[vind ons op LinkedIn](#) / [bezoek onze website](#)

Copyright © 2017 Stratelligence.

Ons adres: **Rijnsburgerweg 161, 2334 BP Leiden**

Ons e-mailadres is: info@stratelligence.nl

